

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านการคลังกับขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดสระบุรี” การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการปฏิบัติงานด้านการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดสระบุรี 2) ศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดสระบุรี 3) ศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านการคลัง และ 4) ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการคลัง กับขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้ 1) ประชากรและ กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 87 แห่ง และจังหวัดสระบุรี จำนวน 50 แห่ง รวมทั้งสิ้น 137 แห่ง 2) เครื่องมือและ การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ทราบการปฏิบัติงานด้านการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล และปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการคลัง ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดสระบุรี

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย ได้เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อมูลส่วนบุคคล ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดสระบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ถึงร้อยละ 95 และ 91.23 ตามลำดับ มีสถานภาพสมรสแล้ว และอายุตัวระหว่าง 30-40 ปี อยู่ร้อยละ 68.75 และ 68.42 ตามลำดับ รองลงมาอายุน้อยกว่า 30 ปี และอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป มีอยู่เพียงร้อยละ 20 และ 12.28 ตามลำดับ ส่วนระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ถึงร้อยละ 83.75 และ 85.96 ตามลำดับ รองลงมาคือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และ สูงกว่าปริญญาตรี มีเพียงร้อยละ 3.75 และ 1.75 เท่านั้น และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ส่วนใหญ่ ดำรงตำแหน่งน้อยกว่า 5 ปี ถึงร้อยละ 42.50 และ 43.86 ตามลำดับ รองลงมา ดำรงตำแหน่งระหว่าง

5 - 10 ปี และดำรงตำแหน่งมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีอยู่เพียงร้อยละ 33.75 และ 29.82 เท่านั้น องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดสระบุรี ส่วนใหญ่มีเจ้าหน้าที่ การเงิน และเจ้าหน้าที่บัญชี ปฏิบัติงานอยู่ถึงร้อยละ 68.75 และ 92.98 ตามลำดับ และมีเจ้าหน้าที่พัสดุ ร้อยละ 62.50 และ 73.68 ตามลำดับ บุคลากรส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรม แล้วถึงร้อยละ 95 และ 87.72 ตามลำดับ และการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงาน พบว่า ส่วนใหญ่ นำความรู้ที่ได้รับไปใช้มาก ถึงร้อยละ 93.75 และ 87.92 ตามลำดับ ส่วนขนาดของ องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดสระบุรี ส่วนใหญ่เป็นขนาดเล็ก (ถึงร้อยละ 91.25 และ 84.21 ตามลำดับ เป็นขนาดกลาง เพียงร้อยละ 5 และ 15.79 ตามลำดับ และเป็นขนาดใหญ่ ซึ่งมีอยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพียงร้อยละ 3.75

ตอนที่ 2 การปฏิบัติงานด้านการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดสระบุรี

การปฏิบัติงานด้านการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดสระบุรี ในภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85 ซึ่งมีการปฏิบัติงานด้านการคลังอยู่ในระดับสม่ำเสมอ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเงิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 ด้านการบัญชี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 และด้านการพัสดุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.78 ซึ่งอยู่ในระดับสม่ำเสมอทั้งสามด้าน

ตอนที่ 3 ระดับปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดสระบุรี

ระดับปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดสระบุรีในภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.07 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเงิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.07 ด้านการบัญชี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.05 และด้านการพัสดุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.09 ซึ่งมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย ทั้งสามด้าน ด้านการพัสดุ ซึ่งมีปัญหาเพียงร้อยละ 10 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านการคลังกับขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล และปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการคลังกับขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดสระบุรี

1. เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านการคลังกับขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดสระบุรีแล้ว พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

2. เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการคลังกับขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดสระบุรีแล้ว พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัย เรื่อง การปฏิบัติงานด้านการคลังและปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดสระบุรี เป็นงานที่มีเอกสารการศึกษาโดยตรงไม่มากนัก ผู้วิจัยจึงใช้ข้อเท็จจริงเชิงปฏิบัติการของงานซึ่งสามารถอภิปรายผลจากข้อค้นพบ ได้สาระสำคัญ ดังนี้

1. ขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล จากการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในทั้งสองจังหวัด ส่วนใหญ่เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลระดับประเทศที่พบว่าเมืองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก เช่นกัน มีเจ้าหน้าที่การเงิน เจ้าหน้าที่บัญชี และเจ้าหน้าที่พัสดุ ปฏิบัติงานเฉพาะด้าน มากกว่าร้อยละ 60 และผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนการคลัง ทั้งสองจังหวัด ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง แม้ว่าจำนวนบุคลากรยังไม่ครบ ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง แต่ตำแหน่งเจ้าหน้าที่เงินก็มีความสำคัญ อีกทั้งงานด้านนี้ต้องใช้ความละเอียดอย่างมาก ซึ่งสังคมไทยมีโครงสร้างที่มอบหมายให้ผู้หญิงรับผิดชอบ ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว มีอายุระหว่าง 30 - 40 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง น้อยกว่า 5 ปี และส่วนมากได้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการเงิน การบัญชีและการพัสดุ และพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่ได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานได้มาก ด้วยงานการเงิน บัญชี งบประมาณ เป็นงานที่ต้องอาศัยทักษะความชำนาญ เพราะผู้บริหารเห็นความสำคัญต่อการฝึกอบรม เพื่อนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงาน

2. การปฏิบัติงานด้านการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลของทั้งสองจังหวัด จากการศึกษา พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติงานด้านการคลังอยู่ในระดับสม่ำเสมอ และเมื่อพิจารณาแยกด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสม่ำเสมอ เช่นกัน ยกเว้น การปฏิบัติงานด้านการพัสดุ ข้อ 27 ครุภัณฑ์ชำรุดหรือเสื่อมสภาพหรือหมดความจำเป็น ได้ดำเนินการ

จำหน่ายแล้ว ซึ่ง มีการปฏิบัติงานในด้านนี้เป็นบางครั้ง ด้วยงานด้านนี้จะดำเนินการในช่วงหลังของปีงบประมาณ ตามระเบียบที่กำหนด

3. ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลของทั้งสองจังหวัด จากการศึกษาพบว่า โดยรวมมีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการคลัง อยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาแยกด้านพบว่า ทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เช่นกัน และที่พบว่ามีปัญหา คือ ด้านการพัสดุ ในส่วนของการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งมีปัญหาเพียงร้อยละ 10 ซึ่งสอดคล้องกับ ดร.โกวิทย์ พวงงาม (2549 : 131) ที่กล่าวว่า ในปัจจุบันการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ มีการทุจริตในการปฏิบัติงานด้านนี้

จากผลการศึกษา ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ ปัญหาในด้านการพัสดุ ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง อาจจะเป็นตัวผู้บริหารหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งเป็นปัญหาที่ไม่ได้เกิดจากระเบียบการปฏิบัติงานหรือตัวผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงขอเน้นย้ำ ให้ผู้รับผิดชอบกำกับดูแลการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานดังกล่าวอย่างใกล้ชิด และในทางของผู้ปฏิบัติงานด้านการพัสดุหรือผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ควรยึดถือปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ก็น่าจะคลี่คลายปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงเล็กน้อยนี้ให้หมดไปได้

4. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานและปัญหาด้านการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดสระบุรี จำแนกตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล จากการศึกษา พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติงานและปัญหาด้านการคลัง ที่ไม่แตกต่างกัน ด้วยงานการคลังเป็นงานประจำที่สำคัญ ถือเป็นงานเฉพาะการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ถึงแม้จะมีขนาดเล็กและใหญ่ที่ต่างกันอย่างไร การปฏิบัติงานด้านการคลัง และปัญหาในการปฏิบัติ ก็ต่างยึดระเบียบกฎหมายซึ่งส่งผลต่อองค์กรทุกระดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

จากผลการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานด้านการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาบุคลากร และปรับปรุง การจัดฝึกอบรมในการปฏิบัติงานด้านการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จสูงสุด ดังนี้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานด้านการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล ทุกด้าน ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านการบัญชี และด้านการพัสดุ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสม่ำเสมอ ดังนั้น การส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการฝึกอบรมให้กับบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ในสองจังหวัดนี้ มีเพียงบางคนที่ยังไม่เคยได้รับการฝึกอบรม เนื่องจากงานการเงิน บัญชี และพัสดุ เป็นงานที่ต้องอาศัยความเที่ยงตรงมาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ควรจัดฝึกอบรม หรือสัมมนาให้แก่หัวหน้าส่วนการคลัง หรือบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการเงิน การคลัง ที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ยังไม่เคยได้รับการฝึกอบรม โดยเน้นเรื่อง การปฏิบัติงานด้านการเงินการคลัง การบัญชี การพัสดุ ให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน ซึ่งจะมีผลให้การปฏิบัติของบุคลากร หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และเกิดประสิทธิภาพ เมื่อผู้ปฏิบัติงานมีความแม่นยำ ก็จะส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง บรรลุผลสำเร็จ ตามวิสัยทัศน์ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอย่างแน่นอน

1.2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดสระบุรี การปฏิบัติงานด้านการคลังทุกด้านคือ ด้านการเงิน ด้านการบัญชีและด้านการพัสดุ มีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย และพบว่า ที่มีปัญหาในการปฏิบัติงาน มีเพียงร้อยละ 10 ได้แก่ เรื่องการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง

1.3 จากผลการวิจัย ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ คือ ควรมีการจัดทำขั้นตอนในการปฏิบัติงานแต่ละด้านไว้ให้ชัดเจน โดยจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานไว้ใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่ เพื่อจะปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามระเบียบและมีประสิทธิผลต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัยครั้งนี้ ในสองจังหวัด คือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดสระบุรี พบว่า มีการปฏิบัติงานด้านการคลังทั้งในภาพรวม และเฉพาะด้าน มีการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้น ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ การปฏิบัติงานด้านการคลังขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ประเภทอื่น เพิ่มขึ้น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เป็นต้น เพื่อจะได้ทราบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทอื่น มีการปฏิบัติงานด้านการคลังเป็นเช่นไร และแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

2.2 จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดสระบุรี มีการปฏิบัติงานด้านการคลัง อย่างสม่ำเสมอ ดังนั้น ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อื่น ๆ

ให้มากขึ้น ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ เป็นต้น เพื่อจะได้ทราบว่า การปฏิบัติงานด้านการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละภาคของประเทศ มีความแตกต่างกันหรือไม่

2.3 ควรมีสึกษาของค์การบริหารส่วนตำบลที่ประสบความสำเร็จในการบริหารการจัดการที่ดี และสามารถนำแนวทางการปฏิบัติ ไปเสนอให้กับ องค์การบริหารส่วนตำบลที่ยังไม่เข้มแข็งพอ โดยถ่ายทอดแนวทางประสบการณ์และวิธีการทำงาน ในลักษณะของการนำเสนอความรู้ที่ปฏิบัติ ได้จริง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบผลสำเร็จ ที่เรียกว่า “Best practices”

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา